

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJĄ

2019-04-02 Nr. 4D-2019/1-290
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2019 m. kovo 9 d. gavo X (toliau vadinama ir – Pareiškėjas) skundą (toliau vadinama ir – Skundas) dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau tekste ir citatose vadinama ir – VRM) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai neatsakant į Pareiškėjo kreipimąsi.

2. Skunde nurodoma: „[...] 2018-11-28 pateikiau skundą VRM dėl netinkamo pareigūno [...] veiksmų ir piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi, prie skundo pridėjau du video siužetus. Tris mėnesius negavau jokio atsakymo ir tik po antro mano užklauso gavau Panevėžio policijos atsakymą, kad man jau du kartus atsakyta. [...] po prašymo pateikti tuos tariamus atsakymus gavau atsakymus kurie [...] man siūsti, bet jų aš negavęs ir ant jų nėra raštų numerių [...]. [...] akivaizdu, kad pareigūnas [...], kuris yra besiribojančio medžiotojų būrelio narys, vykde ne tarnybines pareigas, bet saugojo savo būrelio plotus ir [...] viršijo tarnybinius įgaliojimus ir piktnaudžiavo tarnybine padėtimi, o Panevėžio darbuotojai paviršutiniškai ir vienašališkai ištyrė skundą [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

3. Seimo kontrolieriaus prašoma: „[...] įvertinti Panevėžio policijos pareigūnų ir VRM veiksmus“.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2019 m. kovo 14 d. raštu Nr. 4D-2019/1-290/3D-642 kreipėsi į VRM, prašydamas paaiškinti Pareiškėjo Skunde nurodytas aplinkybes. 2019 m. kovo 21 d. Seimo kontrolierius gavo 2019 m. kovo 19 d. VRM raštą Nr. 1D-1505.

Šiame rašte ir prie jo pridėtuose dokumentuose nurodoma:

„VRM 2018-11-27 10.57 val. el. paštu bendrasis@vrm.lt buvo gautas asmens prisistačiusio X (iš el. - pašto [...]) el. laiškas „Dėl provokuojančių policijos pareigūno klebono veiksmų ir įgaliojimų viršijimo“. 2018-11-27 14.35 val. iš el. pašto adreso [...] buvo gauti du video įrašai (per Google debesiją), tačiau X el. parašu pasirašytas skundas dėl policijos pareigūno Klebono veiksmų prie šio el. laiško nebuvo prikabinatas.

2018-11-28 10.47 val. X el. laiškas ir du video įrašai el. paštu buvo persiųsti Policijos

departamentui prie VRM.

2018-11-28 14.47 val. VRM buvo gautas X el. parašu pasirašytas skundas.

2018-11-29 8.36 ir 11.43 val. X el. parašu pasirašytas skundas el. paštu buvo persiųsti Policijos departamentui prie VRM.

Apie VRM atliktus veiksmus (t. y., kad jo el. laiškas, skundas ir video įrašai persiųsti Policijos departamentui prie VRM) X buvo informuotas el. paštu [...].

2019 m. sausio 24 d. ir vasario 18 d. X paklausimai siūsti VRM el. paštu apie skundo nagrinėjimo rezultatus el. paštu buvo persiųsti Policijos departamentui prie VRM, pranešėjas apie tai informuotas el. paštu.“

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

5. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama – VAĮ):

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos – „14. Prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant suteikti administracinę paslaugą, priimti administracinį sprendimą arba atlikti kitus teisės aktuose nustatytus veiksmus“;

14 straipsnis. Prašymų ir skundų nagrinėjimas – „8. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir *apie tai praneša asmeniui*. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų perduoti prašymą ar skundą nagrinėti pagal kompetenciją, jis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis. [...].“

6. Vidaus reikalų ministerijos nuostatuose, patvirtintuose 2001 m. kovo 14 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 291, nustatyta:

8 punktas – „*Vidaus reikalų ministerijos veiklos tikslai yra: [...]* 8.2. „16. *Vidaus reikalų ministerija taip pat atlieka šias funkcijas: [...]* 16.14. nustatytą tvarka nagrinėja asmenų prašymus, skundus ir pranešimus, priskirtinus ministerijos kompetencijai, imasi priemonių, kad būtų atsakyta į juose keliamus klausimus; [...].“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

7. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau vadinama – LVAT) savo praktikoje nuosekliai pažymi, kad kiekvienas viešojo administravimo subjektas veiklą vykdo teisės aktais nustatytos kompetencijos ribose. Kompetencija kaip kompleksas tam tikrų priemonių (uždaviniai, funkcijos, teisės ir pareigos, veiklos formos ir metodai) yra svarbiausia administracinio teisinio statuso sudėtinė dalis (2014 m. sausio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-293/2014). Viešojo administravimo subjekto administracinį teisinį statusą sudaro tokie elementai kaip uždaviniai, funkcijos, teisės ir pan. Kiekvieno šio elemento vaidmuo nurodytame kontekste yra skirtingas, todėl jie negali būti tapatinami arba tam tikros analizės (sisteminės, loginės ir t. t.) būdu iš vienu išvedami kiti. Tai reiškia, kad viešojo administravimo subjekto administracinis teisinis statusas juridškai turi būti aiškiai ir konkrečiai apibrėžtas teisės aktuose (2013 m. liepos 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-1405/2013). Viešojoje teisėje taikomi įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia tai, kad visi viešojo administravimo subjektai turi tik tokius įgaliojimus, kurie jiems suteikti konkrečiomis teisės aktų normomis, ir svarbu, kad institucijos, vykdydamos įstatymais joms priskirtą veiklą, veiktų tik taip, kaip numato teisės aktai (2014 m. kovo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A502-727/2014; 2015 m. liepos 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015; 2012 m. sausio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A858-257/2012).

Tyrimo išvados

8. Iš Skundo turinio nustatyta, kad Pareiškėjas skundžiasi dėl VRM pareigūnų veiksmų, galimai neinformavus jo apie skundo persiuntimą; skundas pateiktas VRM 2018 m. lapkričio 28 dieną.

9. VAĮ 14 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad tuo atveju, jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui bei apie tai praneša asmeniui. Pažymėtina, kad VAĮ taip pat įtvirtintas subsidiarumo principas, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami tuo viešojo administravimo sistemos lygiu, kuriuo jie yra efektyviausi.

Taigi, viešojo administravimo subjektas, įvertinęs gauto skundo turinį ir nustatęs, jog negali spręsti jame išdėstytų klausimų arba priimti atitinkamų administracinių sprendimų, persiunčia tokį skundą kompetentingai įstaigai, kuri gali efektyviausiai pagal kompetenciją išspręsti pareiškėjų keliamus klausimus arba problemas.

Kaip pažymėjo savo praktikoje LVAT, viešojoje teisėje taikomi įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia tai, kad visi viešojo administravimo subjektai turi tik tokius įgaliojimus, kurie jiems suteikti konkrečiomis teisės aktų normomis, ir svarbu, kad institucijos, vykdydamos įstatymais joms priskirtą veiklą, veiktų tik taip, kaip numato teisės aktai.

10. Įvertinus Seimo kontrolieriui VRM pateikto 2019 m. kovo 19 d. rašto Nr. 1D-1505 turinį bei pridėtus dokumentus nustatyta, jog VRM minėtame rašte nurodė, kad Pareiškėjas elektroniniu paštu buvo informuotas apie VRM atliktus veiksmus (šios pažymos 5 punktas), tačiau įvertinus visus tyrimui pateiktus dokumentus nustatyta, kad VRM Seimo kontrolieriui nepateikė dokumentų (kopijų), pagal kuriuos būtų įmanoma nustatyti, kad Pareiškėjas po skundo persiuntimo Policijos departamentui būtų buvęs VRM raštu informuotas apie kreipimosi persiuntimą pagal kompetenciją nagrinėti kitai institucijai. Atsižvelgiant į tai darytina išvada, kad Pareiškėjas VRM pareigūnų nebuvo tinkamai informuotas apie 2018 m. lapkričio 28 d. kreipimosi persiuntimą Policijos departamentui, kaip to reikalaujama pagal VAĮ 14 straipsnio 8 dalį.

11. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Pareiškėjo prašymą VRM pareigūnai persiuntė kitai institucijai, t. y. Policijos departamentui, nagrinėti pagal kompetenciją, tačiau apie tai Pareiškėjo teisės aktų nustatyta tvarka neinformavo, todėl Skundas pripažįstamas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

12. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžia X skundą dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), neinformavus Pareiškėjo apie skundo persiuntimą, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

13. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius rekomenduoja Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministrui, įvertinus pažymos 10 punkto išvadas, imtis priemonių, kad ateityje asmenys apie jų kreipimosi raštų persiuntimą būtų tinkamai informuojami teisės aktų nuostatose

numatytais terminais ir tvarka.

Apie rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., **ne vėliau kaip 30 dienų nuo** siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos, pateikiant informaciją bei ją patvirtinančius dokumentus, kokių konkrečių priemonių buvo imtasi.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas